

[Økonomiministeren.]

Det gælder om begge redegørelser, at deres konklusioner står for forfatterens egen regning og ikke er bindende for de regeringer, der har igangsat arbejdet eller modtaget det færdige resultat. Formålet har ikke været at skrive et politisk programskrift, men at kortlægge en række forudsætninger for de politiske handlinger, der skal foregå i de kommende år. Ved således at kortlægge sandsynlige vilkår skabes der muligheder for en bedre planlægning og styring af udviklingen, og det er så de politiske instansers ansvar at bruge det værktøj, som her gives os i hænde.

PP II er lagt på bordet i en situation, der er præget af store akutte vanskeligheder for vor økonomi. Man kunne jo spørge, om vi har tid til i en sådan situation også at drøfte langtidsproblemer. Svaret må være, at netop i denne situation er det vigtigt at få en sådan debat. Det forholder sig jo ikke sådan, at vi kan vente i en lang tid med at interessere os for de langsigtede problemer. Gør vi det, så får vi dem ikke løst, før de melder sig som akutte vanskeligheder, og så er valgmulighederne lige så begrænsede som dem, vi i dag må klare os med.

Det er nu, vi skal lægge grunden til økonomisk ligevægt i 1977. Venter vi tre år med det, så vil det være lige så umuligt som det i dag er umuligt at skaffe ligevægt til veje i 1974.

Jeg har forstået, at ikke mindst de repræsentanter for erhvervene, der deltog i PP II-arbejdet, lagde afgørende vægt på, at ligevægten blev genoprettet i løbet af de nærmest kommende år. Samtidig fremhævede man, at det måtte gøres på en sådan måde, at fremgangen i produktion og den høje beskæftigelse blev fastholdt. Det er en opfattelse regeringen ganske deler, og det gør sikkert alle partier her i tinget. Men denne enighed om et væsentligt mål for den økonomiske politik i de nærmeste år må ikke få os til at overse de meget store vanskeligheder, der vil være forbundet med at virkeliggøre dette mål. Det er vanskeligheder, der kun kan overvindes ved et politisk samarbejde, ikke bare om nødvendige kortsigtede indgreb, men — hvad der vel stiller endnu større krav — også om en langsigtet politik.

Der er i PP II foretaget nogle meget udviklede regnestykker for at illustrere, under

hvilke betingelser der kunne opnås ligevægt i samfundsøkonomien i løbet af årene frem til 1977. Den slags beregninger kan altid kritiseres, disse er også blevet det, men ingen har anfægtet, og ingen kan anfægte, at det vil blive endog meget vanskeligt fra nu af og til 1977 at svinge over fra underskud til overskud eller bare til en holdbar balance på de løbende poster på betalingsbalancen.

Også i den første perspektivplanredegørelse fra 1971 var der sådanne regnestykker, der sigtede på balance i 1977. De mellem-liggende år, 1972 og 1973, har imidlertid ikke bragt os nærmere til målet, skønt begge disse år gav en mærkbar forbedring af vort bytteforhold, i 1973 i forbindelse med medlemskabet af EF.

Oven i disse forspildte muligheder er så det sidste halve år kommet de voldsomme prisstigninger på olie og en række andre vigtige råvarer. De har på dramatisk vis givet vore valutaproblemer en ny dimension, som kun har kunnet antydes i PP II. Vort bytteforhold i udenrigshandelen er forringet med 10-12 pct., og det samtidig med at den stærke prisstigning i sig selv forringer betalingsbalancen, fordi underskuddet vokser i takt med prisniveauet.

Det betyder på kort sigt en voldsom forringelse af balancen i år. Det er ikke muligt gennem den økonomiske politik at undgå dette, og vi står derfor nu midt i et akut finansieringsproblem af alvorlig karakter.

Også på lidt længere sigt — i 1975 og de derefter følgende år — lægger de nye vilkår stærkt øgede byrder på den økonomiske politik. Tilpasningen vil blive mere besværlig og mere tidkrævende end under de forudsætninger, der er lagt til grund for taleksemplerne i PP II. Danmark er ikke det eneste land, som oliekrisen har bragt i en sådan situation, men vi har et dårligt udgangspunkt i vor store udenlandske gæld. På den baggrund kan finansieringen fremover af et væsentligt større årligt underskud end hidtil blive særdeles vanskelig og kan skabe en følelse af latent krise omkring vor valutapolitik. Dette er så meget mere betænkeligt, som der ikke i øjeblikket er noget, der tyder på, at det internationale valutamarked vil blive særlig stabilt i de nærmeste år.

Det er en væsentlig betryggelse, at vi deltager i det valutariske samarbejde inden for EF. Uden denne baggrund havde det sidste